

Beslutsunderlag

Styrelsen 2020-11-27

Diarienummer: 0132/20

Handläggare: Fredrik Davidsson

Telefon: 031-64 74 34

E-post: fredrik.davidsson@gryaab.se

Anmälan till Länsstyrelsen om nya anslutningar till Ryaverket av Kode, Bollebygd, Olsfors och Marstrands samhällen

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

Styrelsen beslutar att tre anmälningar ska lämnas in till Länsstyrelsen i Västra Götalands län avseende anslutning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp för samhällena Kode, Bollebygd, Olsfors och Marstrand till Ryaverket. Anmälningarna ska lämnas in utan inbördes prioritering mellan de fyra samhällena.

Styrelsen beslutar att ge Gryaabs vd behörighet att ensamt underteckna och lämna in anmälningarna till Länsstyrelsen.

Sammanfattning

Kungälv och Bollebygds kommun har i sina strategiska VA-planer identifierat att överföring av avloppsvatten till Ryaverket är den långsiktigt bästa hållbara lösningen för hantering av kommunernas insamlade avloppsvatten. Gryaab ser inga hinder i kommunernas strategier.

Bollebygds kommun blev efter bolagsstämmobeslut år 2019 delägare i Gryaab. Kungälv kommun har varit delägare i Gryaab sedan bolaget bildades.

Kungälv kommun avser att ansluta Kode avloppsreningsverk med omnejd år 2022/2023.

Tillståndet för Bollebygds avloppsreningsverket är tidsbegränsat till den 31 december 2025 och en anslutning måste ske senast vid den tidpunkten.

Olsfors avloppsreningsverk ansluts år 2027 och Marstrands avloppsreningsverk år 2030. År 2036 uppskattas ca 10 000 personer vara anslutna från Bollebygds kommun och från Kode och Marstrand totalt ca 16 000 personer.

Anmälningarna har initierats av Gryaab och kommunerna gemensamt då det i det nya miljötillståndet för Ryaverket anges att nya anslutningar måste anmälas till tillsynsmyndigheten.

Överföringen av avloppsvatten från aktuella samhällena bedöms medföra stora förbättringar för miljön i framför allt Vallby å i västra Kungälv samt Nolån i Bollebygd. Att ansluta avloppsreningsverken till Gryaab ger stordriftsförmåner avseende resurshushållning som tex förbrukning av kemikalier, energi etc. per personekvivalent.

Beräkningarna visar att den mängd vatten och de föroreningar som vattnet innehåller kan behandlas vid Ryaverket utan några problem fram till 2036. Utsläppen av kväve, fosfor och BOD kommer att öka med 1,5 - 2 procent vilket är i proportion till den ökade tillförseln av avloppsvatten och föroreningar. Alla utsläppsvillkor och ramarna för tillståndets omfattning kommer att kunna innehållas med tillräckliga marginaler.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det är sannolikt ekonomiskt fördelaktigt för Kungälv och Bollebygds kommun att ansluta de föreslagna områdena till Ryaverket jämfört med att bygga om och till samt drifva sina befintliga avloppsreningsverk. Underlaget för att göra den ekonomiska jämförelsen finns inte framtagen. Man kan dock utgå från att de berörda kommunerna har gjort de jämförelserna i sin strategiska avvägning för att hitta den mest långsiktigt hållbara VA-lösningen. För Gryaab del innebär ytterligare anslutningar högre driftskostnader men även att fler är med och delar på såväl driftskostnader och investeringar i nya anläggningsdelar.

Bedömning ur ekologisk dimension

En anslutning av avloppsreningsverken i Bollebygd och Kungälv kommuner är positivt både för resurshushållning och minskad klimatpåverkan.

Klimastrategiskt arbete

Förbrukningen av kemikalier och energi kommer att minska till mellan en femtedel och en tiondel jämfört med nuvarande förbrukning.

Vintertid lämnar Bollebygds kommun sitt avloppsslam till Borås Energi och Miljö AB där det rötas och biogas utvinns. Sommartid läggs slammet i vassbäddar vid Bollebygds avloppsreningsverk. Kungälv lämnar slammet till Ragn-Sells anläggning på Heljestorp där det komposteras men ingen biogas utvinns. Resurshushållningen i form av biogasproduktion som ersätter fossilt fordonbränsle förbättras därmed vid en anslutning till Ryaverket.

Resurshushållning avseende återföring av växtnäring till jordbruksmark kommer också att förbättras påtagligt då Gryaab är anslutna till Revaq.

Antalet transporter med tunga fordon kommer totalt att minska med mer än 90% vid en överföring av avloppsvattnet till Ryaverket - vilket är positivt ur klimatsynpunkt.

Minskningarna som anges ovan avser minskning per ansluten person. Ur ovan uppräknade aspekter innebär driften vid Ryaverket uppenbara stordriftsfördelar. Detta ger även ekonomiska vinster då mindre mängder kemikalier, energi etc. förbrukas.

Miljömål

Överföring av avloppsvatten till Ryaverket bidrar till att de nationella miljömålen kan uppnås i ett regionalt perspektiv genom att utsläppen till de känsliga recipienterna ute i kommunerna uteblir.

Medins Havs och Vatten konsulter AB har utrett hur de vattenförekomster som mottar behandlat vatten från Bollebygd, Olsfors, Kode och Marstrands avloppsreningsverk klarar att ta emot den bedömda ökade belastningen från avloppsreningsverken för åren 2030 och 2036. Resultaten visar att en överföring av avloppsvatten från aktuella

samhällena till Ryaverket skulle medföra stora förbättringar för de lokala recipienterna, framför allt Vallby å i västra Kungälv samt Nolån i Bollebygd.

Bedömning ur social dimension

Upprustningen av VA systemet i västra Kungälv innebär att kommuninvånarna får tillgång till dricksvatten av hög kvalitet. I dagsläget är de hänvisade till större eller mindre lokala vattenkällor vilket periodvis varit problematiskt med hänsyn till tillgång och kvalitet.

De luktstörningar som förekommit vid reningsverket på Marstrand kommer upphöra när reningsverket läggs ner.

Anslutningen av Bollebygd medför en ökad redundans för Bollebygds dricksvattenförsörjning. Parallellt med avledningen av avloppsvatten läggs vattenledningar där vatten från vattenverket i Hindås kan förse Bollebygd kommun med reservvatten.

Då avloppsreningsverkens avvecklas kommer närområdet att tillgängliggöras på annat sätt för närboende och kommunernas möjlighet till annan verksamhet eller bebyggelse på platserna möjliggörs.

Ärendet

I beslut om nytt miljötillstånd för Ryaverket har Miljöprövningsdelegationen angett att en anslutning av samhällena Diseröd, Älvängen, Sjövik, Hindås och Rävlanda/ Hällingsjö ingår i tillståndet. Om ytterligare samhällena ska anslutas behöver det anmälas till tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen). Gryaab avser att ta det nya miljötillståndet i anspråk den 1 januari 2021. Gryaab avser då att anmäla till Länsstyrelsen att samhällena Kode, Bollebygd, Olsfors och Marstrand ska anslutas till Ryaverket. Ärendet avser frågan om att anmäla att ovan nämnda samhällena ska anslutas och fråga om behörighet för vd att ensamt skriva på och lämna in anmälningarna.

Beskrivning av ärendet

Anslutning av Kode och Marstrands avloppsreningsverk i Kungälv kommun och Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk i Bollebygds kommun

Kungälv kommun

Bakgrund

Kungälv kommun fortsätter det ständigt pågående arbetet med att utveckla och förstärka va-anläggningarna. Ett led i detta arbete är att Kungälv kommun planerar att ansluta avloppsreningsverken i Kode och Marstrand till Ryaverket. När nya vatten- och avloppsledningarna anläggs planeras också för att fastigheter med enskilda avlopp i omgivande områden ansluts till kommunens VA nät. Kode avloppsreningsverk med omnejd planeras att anslutas till Ryaverket 2022/2023. Marstrand planeras anslutas 2030. Ledningarna för avledningen till Ryaverket från Kode respektive Marstrand samordnas så att det blir en gemensam ledning från Vävrå fram till befintliga ledningar i Kärna.

För att kunna färdigställa ledningarna enligt tidplan behöver Kungälv fatta ett investeringsbeslut under våren 2021.

Antal anslutna personer och avledningskapacitet

Det tillkommande avloppsvattnet från Kode och Marstrand avleds via befintlig pumpstation vid Kastellgården. Därifrån pumpas vattnet via befintlig ledning under Nordre älv in i Gryaab tunnel på Hisingssidan. Tunneln leder sedan hela vägen till Gryaab inloppspumpstation. I Gryaab tunnel och inloppspumpstation finns tillräcklig kapacitet att avleda allt tillkommande vatten från Kode och Marstrand.

Antalet personer som planeras vara anslutna från Kode med omnejd år 2035 är 8 200. I detta ingår 1 600 hushåll som idag har enskilt avlopp. De 1 600 hushållen med enskilt avlopp motsvarar ca 4 800 personer. Från Marstrand beräknas 7 800 personer vara anslutna 2035. I detta ingår 1 100 hushåll (3 300 personer) som idag har enskilt avlopp.

Bollebygds kommun

Bakgrund

Bollebygds kommun har ansökt om och beviljats delägarskap i Gryaab AB. Bakgrunden till ansökan om delägarskap var krav på modernisering och införande av kväverening i Bollebygds befintliga avloppsreningsverk. Bollebygd har utrett flera alternativa handlingsvägar för att uppnå de krav som myndigheterna ställt. I miljökonsekvensbeskrivningen till ansökan om nytt tillstånd för Bollebygds avloppsreningsverk redovisas fem olika alternativ. Vid en sammanvägd bedömning ansåg Bollebygd att en överföring av avloppsvattnet till Ryaverket var den bästa lösningen.

Gryaabs ägare - Ale kommun, Göteborgs Stad, Härryda kommun, Kungälv kommun, Lerums kommun, Mölndals Stad och Partille kommun - var positiva till en sådan lösning och Bollebygd blev delägare i mars 2019.

Antal anslutna personer och avledningskapacitet

Överföringsledningen för Bollebygd kan samordnas med den överföring av avloppsvatten som Härryda kommun planerat att genomföra från Rävlanda/Hällingsjö och Hindås. Dessa samhällen kan därmed kopplas på Gryaabs tunnelsystem i Landvetter. Från tunneln som börjar i Landvetter leds vattnet vidare med självfall till Ryaverket.

År 2023 planeras ett nytt rör för avledning av vatten under Mölndalsån mellan tunnelsektionerna vid Flöjelbergsgatan och Varbergsgatan vara färdigställt. Därmed finns det god kapacitet att leda vattnet från Bollebygds kommun genom denna del av tunnelsystemet som tidigare varit en trång sektor.

Tidplanen är att överföringsledningarna i Härryda kommun ska vara klara senast 2023 och en påkoppling av avloppsvattnet från Bollebygd till Ryaverket ska ske senast 2025-12-31.

Inledningsvis bedöms antalet personer som ansluts från Bollebygd kommun uppgå till 8 000. År 2036 när Ryaverkets tillstånd upphör bedöms antalet anslutna från Bollebygd vara 10 000.

Behandlingskapacitet vid Ryaverket

Gryaab har med modellberäkningar beräknat hur tillskottet från de fyra avloppsreningsverken (Kode, Bollebygd, Olsfors, Marstrand) inklusive tillkommande enskilda avlopp och planerad befolkningstillväxt påverkar reningsresultatet för Ryaverket.

Beräkningarna visar att den mängd vatten och de föroreningar som vattnet innehåller kan behandlas vid Ryaverket utan några problem fram till 2036. Kapaciteten är tillräcklig för att behandla vattnet med fullgott reningsresultat. Utsläppen av kväve, fosfor och BOD kommer att öka med 1,5 – 2 procent vilket är i proportion till den ökade tillförseln av avloppsvatten och föroreningar. Alla utsläppsvillkor och ramarna för tillståndets omfattning kommer att kunna innehållas med tillräckliga marginaler.

De hushåll som har enskilda avlopp lämnar redan idag delar av sitt avlopp till Ryaverket genom tömning av slam från trekammarbrunnar, slutna tankar och andra mindre reningsanläggningar.

Det bör dock beaktas att det under tiden fram till 2036 kommer ske många små eller stora förändringar av Ryaverkets belastning. Eftersom Gryaab är i ett skede där framtida anläggningar dimensioneras är det angeläget att belastningar och flöden fram till 2036 och därefter är hållbara i förhållande till investeringarna som görs på Ryaverket, ledningsnäten och i förhållande till de utsläpp som sker till recipienterna. Exempel som innebär förändringar av belastningen är att tillåta köksavfallskvarnar, att övergå till lokalt omhändertagande av vattenverksslam, reglering av annan organisk belastning från enskilda avlopp och industri genom att ta ut avgifter för merkostnader av behandling.

Förändringar som kan påverka flödena och därmed reningseffekten och möjligheten att rena en stor andel av spillvattnet i regionen är pågående och planerade åtgärder mot tillskottsvatten, skyfallsåtgärder, modernisering i samband med stadsomvandling och

åtgärder för att reducera lokal bräddning. Hur stor påverkan dessa åtgärder och förändringar ger totalt sett kan inte beräknas med det underlag som finns idag.

Anmälan till Länsstyrelsen

I beslutet om nytt miljötillstånd för Ryaverket har Miljöprövningsdelegationen angett att en anslutning av samhällena Diseröd, Älvängen, Sjövik, Hindås och Rävlanda/ Hällingsjö ingår i tillståndet. Om ytterligare samhällen ska anslutas behöver det anmälas till tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen). Länsstyrelsen ska då pröva om belastningsökningen ryms inom Ryaverkets tillstånd. Vid prioritering bör också beaktas vad som är bäst för miljön totalt sett, med hänsyn till förhållandena vid de berörda avloppsreningsverken och deras recipienter. Om tillsynsmyndigheten bedömer att anslutningen inte ryms inom ramen för tillståndet så medför åtgärden krav på en ny tillståndsprövning (helprövning eller ändringstillstånd).

Gryaab avser nu att ansluta samhällena Kode, Bollebygd, Olsfors och Marstrand. Det krävs då en anmälan till Länsstyrelsen enligt det som Miljöprövningsdelegationen uttalat när Ryaverkets nya tillstånd meddelades.

Gryaabs bedömning är att avloppsvattnet från samtliga fyra avloppsreningsverk kan behandlas vid Ryaverket och att det ryms inom nuvarande tillstånd. När det nuvarande tillståndet upphör att gälla planeras nya reningsanläggningar med förstärkt kapacitet vara färdigställda vid Ryaverket. De nya anläggningarna ska ha kapacitet att behandla avloppsvatten från befolkningen i hela Göteborgsregionen i ett tidsperspektiv fram till 2070. Det relativa lilla bidraget från de fyra aktuella samhällen kommer därmed fortsatt kunna behandlas utan problem.

Gryaab ser därför inget behov av att prioritera mellan de fyra samhällen som är aktuella för anslutning.

Anmälan om anslutning planeras att lämnas in i början av januari 2021.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Gryaab bedömer inte att ärendet är av principiell beskaffenhet. Det framgår av Gryaabs aktieägaravtal att varje kommun förbinder sig att avleda allt sitt kommunala avloppsvatten som kan anslutas till bolagets anläggningar.

För Bollebygds kommuns togs det principiellt viktiga beslutet när Gryaabs ägare beslutade att Bollebygd kunde bli delägare i Gryaab år 2019.

För Kungälv kommun är anslutningen av Kode och Marstrand ett led i kommunens kontinuerligt pågående arbete med att förstärka och förbättra VA anläggningarna.

Utveckling och förbättring är åtgärder som ständigt pågår i delägarkommunerna vilket vanligtvis inte medför några förväntningar på ställningstagande från Gryaabs sida. I och med krav i det nya miljötillståndet blev det dock nödvändigt att lämna in en anmälan till Länsstyrelsen om anslutning av nya avloppsreningsverk.

Bolagets bedömning

Gryaabs bedömning utifrån nuvarande belastningsprognoser är att avloppsvattnet från samtliga fyra avloppsreningsverk kan behandlas vid Ryaverket och att det ryms inom

nuvarande tillstånd. När det nuvarande tillståndet upphör att gälla planeras nya anläggningar med förstärkt kapacitet vara färdigställda vid Ryaverket. Det relativa lilla bidraget från de fyra aktuella samhällen kommer därmed fortsatt kunna behandlas utan problem.

Styrelsens föreslås besluta att tre anmälningar ska lämnas in till Länsstyrelsen i Västra Götalands län avseende anslutning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp för samhällena Kode, Bollebygd, Olsfors och Marstrand till Ryaverket. Anmälningarna ska lämnas in utan inbördes prioritering mellan de fyra samhällena.

Styrelsen föreslås även besluta att ge Gryaab vd behörighet att ensamt underteckna och lämna in anmälningarna till Länsstyrelsen.